

Liite 1: Tavoitteet ja toimenpiteet ehkäisevän päihdetyön ja edistävän mielenterveystyön kehittämiseksi vuosina 2018–2021

PAINOPISTEALUE	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	VASTUUTOIMIJAT	AIKATAULU	MITTARIT
1. EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN ALUEELLISET JA PAIKALLISET RAKENTEET OVAT KUNNOSSA	Ehkäisevä päihdetyö, pelihaittojen ehkäisy ja edistävä mielenterveystyö toteutuu koordinoituna verkostoyhteistyönä.	Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma hyväksytään kuntien nimetyssä lauta- tai valiokunnassa, hallituksessa tai valtuustossa.	Kuntien toimielimet / yhteistyöverkostot Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	Valtuustokausittain Vuosittain	Hyväksytyt toimintasuunnitelmat
		Kuntiin on nimetty toimintaa ohjaava ehkäisevän päihdetyön lakisääteinen toimielin (5§), ja kunnan edustaja on nimetty seudulliseen koordinaatioryhmään.	Kuntien hyvinvointikoordinaattori / ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	2018-	Nimetyt toimielimet Nimetyt edustajat
		Ehkäisevän päihdetyö, edistävä mielenterveystyö ja pelihaittojen ehkäisy on kirjattu kunnan hyvinvointikertomukseen ja tavoitteiksi kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan, ja niiden toteutumista seurataan suunnitellusti.	Kuntien ehkäisevän päihdetyön toimielin Kunnat / lautakunnat / valtuusto Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	Valtuustokausittain Vuosittain	Ohjelmien sisällön seuranta
		Ehkäisevän työn seutukoordinaattori vastaa työn seudullisesta koordinaatiosta, asiantuntijatuesta kunnille ja hyvinvointiyhtymälle sekä tukee monialaisen yhteistyön toteutumista eri hallinnonaloilla ja – tasoilla yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa.	Seutukoordinaattori Seutukoordinaatioryhmä	Jatkuva	Toteutuneet kuntakäynnit Seutukoordinaatioryhmän kokoukset ja osallistumisaktiivisuus Muu yhteistyö (mm. toteutuneet koulutukset ja tapahtumat)

<p>2. HAITOISTA VIESTITÄÄN TUTKITTUUN TIETOON PERUSTUEN YKSILÖIDEN VALINTOJEN JA SOSIAALI- JA TERVEYSPOLITIIKAN TUEKSI</p>	<p>Päihde-, mielenterveys- ja pelihaittakysymyksistä on saatavilla tietoa helposti ja riittävästi.</p>	<p>Viestitään päihde- ja mielenterveysongelmista ja niiden riskitekijöistä, riski- ja ongelmapelaamisilmiöstä sekä ilmiöiden yhteyksistä (myös lähisuhdeväkivalta) toisiinsa, erityisesti elämänkaaren murrosvaiheissa.</p>	<p>Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori</p>	<p>Jatkuva</p>	<p>Viestinnän laajuus ja muodot</p>
		<p>Toteutetaan koko väestöön kohdistuvaa viestintää, jossa vahvistetaan erityisesti aikuisten osaamista oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi (ns. virittävä valistus).</p>	<p>Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori</p>		
		<p>Tehdään viestintäyhteistyötä sekä paikallisten että valtakunnallisten toimijoiden kanssa.</p>	<p>Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori</p>		

3. AMMATTILAISIL- LA ON RIITTÄVÄSTI EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN OSAAMISTA	Ammattilaiset tunnistavat pähteisiin, mielenterveyteen ja ongelmapelaamiseen liittyviä riskejä ja haittoja ja osaavat tukea asiakasta varhaisessa vaiheessa.	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntien henkilöstöä sekä muiden alojen ammattilaisia on ohjeistettu ja koulutettu tunnistamaan päihde-, mielenterveys- ja peliongelmat, ottamaan ne puheeksi ja tarjoamaan tukea niihin varhaisessa vaiheessa (mini-interventio).	Esimiehet / johto Ammattilaiset Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	Jatkuva	Koulutukset <ul style="list-style-type: none"> - osallistujat / vuosi - koulutuspäivät / vuosi - ammattiryhmien monipuolisuus - koulutuksissa esitellyt ja käytössä olevat menetelmät ja välineet
		Palvelurakenteesta, yhteistyökumppaneista sekä keinoista ja menetelmistä on välitetty tietoa ammattilaisten ja toimijoiden käyttöön.			
		Kehitetään yhteisiä kirjaamiskäytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntien asiakas- ja potilastietojärjestelmiin.	Seutukoordinaattori Sosiaalialan osaamiskeskus Verso Neljän tuulen hanke		Mittarit asiakastietojärjestelmisä Tilastoinnin toteutuminen ja saadut tiedot

4. PAIKALLISTA ALKOHOLI-, TUPAKKA- JA RAHAPOLITIIKKA TOTEUTETAAN SUUNNITELTUNA JA LAAJASSA YHTEISTYÖSSÄ	Kuntien toimet sovitetaan yhteen eri toimijoiden kanssa.	PAKKA-toimintamalli on otettu käyttöön kuntien ehkäisevässä työssä.	Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	Jatkuva	PAKKA-toiminnassa mukanaolevat kunnat Järjestetyt PAKKA-koulutukset
		Yhteistyötä tehdään laajasti eri hallinnon- ja toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.			Kunnan toimielimen / yhteistyöverkoston monialainen rakenne Vähittäismyynnin, anniskelun ja elinkeinotoimijoiden omavalvonnan kanssa yhteistyötä tekevät kunnat / tarjontatyöryhmien olemassaolo sekä yhteistyön muodot
		Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on edistetty			Toteutuneet edistämistoimet (järjestetyt tilaisuudet ym.) Kuntalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen paikat Tiedossa olevat, eteenpäin menneet vaikuttamistoimet

5. HAITTOJEN EHKÄISYYN PANOSTETAAN LÄHIYHTEISÖISSÄ	Ehkäisevä työ kuuluu kaikille	Ehkäisevä päihdetyö sisällytetään varhaiskasvatukseen sekä nuoriso-, koulu- ja opiskelutyöhön.	Kuntien toimielimet Seutukoordinaatioryhmä Seutukoordinaattori	Jatkuva	Ehkäisevän työn toimet varhaiskasvatuksessa sekä koulu- ja opiskelutyössä
		Tuetaan työyhteisöjä ja työterveyshuoltoa ehkäisevän työn osaamisessa ja tekemisessä. Kannustetaan työpaikkoja päihdeohjelmien tai –suunnitelmien laatimiseen			Laaditut ja/tai käytössä olevat päihdeohjelmat / -suunnitelmat / organisaatio Yhteistyön laajuus
		Tehdään yhteistyötä järjestöjen ja muun kolmannen sektorin kanssa ja tuetaan niitä edistävän ja ehkäisevän työn tekemisessä			Yhteistyön muodot ja laajuus
		Tehdään yhteistyötä hyvinvointikuntayhtymän kanssa			